

Despesa pública i canvis en la jubilació

Lluita de classes, no de generacions

La falta d'ajudes a la infància no es deu al pagament de pensions, sinó a la baixa inversió en política social

VICENÇ
Navarro

S'està propagant una nova saviesa convencional al nostre país, que assumeix que la lluita de classes ha estat substituïda per la lluita de generacions, i segons la qual la gent gran, a conseqüència del seu creixent poder electoral, està absorbint més i més recursos públics a costa dels recursos que haurien d'anar destinats als nens i als joves, els quals, com que no voten, no influeixen en els poders polítics.

Per tant, estan apareixent un nombre creixent de veus que demanen que es redueixin els recursos públics consumits pels ancians, incloent-hi les pensions de jubilació, veus que tenen grans caixes de resonància als mitjans privats i públics d'informació i persuasió, i darrere dels quals hi ha interessos financers (com la banca, les caixes i les companyies d'assegurança privada) que estan promovent la privatització de la Seguretat Social.

AIXÍ DONCS, hem pogut veure recentment la promoció, a través de mitjans influents d'informació del país, de l'article *La reforma de les pensions*, aparegut a la revista *Panorama social* de la Fundació de Caixes d'Estalvi, publicat per qui era el subdirector del servei d'estudis del BBVA, David Taguas, abans que substituís Miguel Sebastián (que va ser cap del mateix servei d'estudis) com a director de l'Oficina Econòmica de la Moncloa. Taguas proposa endarrerir l'edat obligatòria de jubilació fins als 70 anys i calcular les pensions a partir de la mitjana dels salaris que el jubilat ha tingut al llarg de tota la seva vida laboral, en lloc de fer-ho sobre

els últims 15 anys, i així el valor mitjà de les pensions disminuiria al voltant d'un 30%, tal com ell mateix reconeix.

Per cobrir aquest enorme dèficit de protecció social, Taguas recomana l'assegurament privat basat en el fet que gran part de la cotització del treballador vagi a parar a un assegurament individual, proposant passar d'un sistema de repartiment en el qual els treballadors cotitzants a la Seguretat Social paguen per les pensions dels avui ja jubilats –amb el benentès que quan ells es retirin, els treballadors cotitzants del moment pagaran per la seva pensió (segons un pacte intergeneracional que ha funcionat durant molts anys)– a un sistema de capitalització individual en el qual cada persona s'asseguri individualment, pagant la seva pròpia pòlissa d'assegurances. (Per a una crítica detallada d'aquest article, vegeu *¿La Seguretat Social a Espanya és inviable?* a www.vnavarro.org).

Que l'Estat de benestar espanyol es gasta poc en els nens i adolescents és un fet ben documentat (vegeu Navarro, V., coordinador, *La situació social de Espanya*) i que diversos autors han estat denunciant ja fa uns quants anys. Però és una falta de rigor científic atribuir la baixa inversió en les primeres edats i en els serveis públics, com ara escoles d'infància que facilitarien la integració de la dona al mercat de treball, a un excessiu consum dels re-

MIQUEL ZÚÑIGA

El 2005, els empresaris i professionals van declarar una renda mitjana que era la meitat de la renda mitjana dels assalariats

ursos públics per part de la gent gran.

En contra de la percepció que s'està generalitzant segons la qual les pensions contributives a Espanya són excessivament generoses, les dades mostren que, en termes comparatius amb els països d'un nivell de desenvolupament semblant al nostre (com són els països de la UE-15), les pensions a Espanya són més baixes que la mitjana d'aquells països.

Mentre que el PIB per càpita a Espanya és un 97% i a Catalunya un 108% de la mitjana de la UE-15, les pensions contributives són només el 68% del valor mitjà de la UE-15 (per a treballadors que estan en si-

tuacions comparables, i prenent el valor de les pensions no com a percentatge dels salaris –ja que els salaris a Espanya són molt baixos–, sinó el valor monetari total de les pensions); i les no contributives, el 42% de la mitjana de la UE-15. En realitat, i en contra de tot el que s'ha escrit, la pobresa a Catalunya i a Espanya encara se centra en la vellesa a més dels joves, tal com ha documentat Sebastián Sarasa al seu *Pobresa y rentas mínimas*, en la col·lecció citada anteriorment.

EL PROBLEMA real no és que els avis egoistes consumeixen massa a costa dels joves i les dones, sinó que la despesa pública social per càpita és la més baixa de la UE-15. Voler enfrontar els que estan sent subfinançats per l'Estat és socialment i políticament irresponsable. El que s'ha de fer és augmentar notablement els recursos públics socials que beneficien tots els grups, tant els avis com els joves i les dones. I aquí és on torna a aparèixer la mai citada però sempre present lluita de classes. M'estic referint al comportament fiscal per classe social a Espanya.

Segons l'informe del 2005 de l'Agència Tributària espanyola, aquell any els empresaris i professionals liberals van declarar com a mitjana una renda que era la meitat de la renda mitjana declarada pels treballadors assalariats, i es va calcular que el frau fiscal (incloent-hi els paradisos fiscals de la banca) arriba a més del 10% del PIB, quantitat amb la qual es podrien cobrir els grans dèficits de serveis i transferències públiques als nens, joves i avis, i s'aconseguiria arribar al nivell de cobertura i protecció social que ens correspon pel nivell de desenvolupament econòmic que tenim. ■

Catedràtic de Polítiques Públiques de la Universitat Pompeu Fabra.